

Huvudman

Hope Stiftelsen
Organisationsnummer 8275007683

info@vetlandafriskola.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Vetlanda Friskola i Vetlanda kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hope Stiftelsen att senast den **2024-12-13** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande avgränsning av konfessionella inslag. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Hope Stiftelsen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Hope Stiftelsen ska vidta följande åtgärder

Konfessionella inslag avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen

1. Se till att de konfessionella inslag som förekommer under morgonsamlingarna avgränsas, schemamässigt eller i tid, från övriga aktiviteter och andra icke-konfessionella inslag (1 kap. 7 b § skollagen).

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen från att ingripa mot Hope Stiftelsen avseende brist rörande att huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och elever är införstådda med att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att undervisningen i biologi, samhällskunskap och religion är saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund samt att undervisningen är icke-konfessionell. Vidare avslutas ärendet i de delar det avser att konfessionella inslag förekommer endast vid sådana tillfällen som huvudmannen skriftligen har informerat om samt att informationen till vårdnadshavare och elever uppfyller författningarnas krav.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:3771) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn av Vetlanda Friskola i Vetlanda kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen bland annat kontrollerat om verksamheten vid Vetlanda Friskola följer gällande bestämmelser om att undervisningen i biologi, religionskunskap och samhällskunskap är saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund, att undervisningen är icke-konfessionell samt om verksamheten följer gällande bestämmelser om konfessionella inslag i utbildningen.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare som undervisar i samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen, rektorn och representant för huvudmannen samt genom observationer den 7 och 8 maj 2024. Vid besöket närvarade Skolinspektionen på lektioner men också vid både så kallad morgonsamling och så kallad Chapel som vid tillfället leddes av en inbjuden gäst. Därefter har Skolinspektionen genomfört en digital kompletterande intervju med rektorn och representant för huvudmannen den 15 maj 2024.

Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat huvudmannens skriftliga information om konfessionella inslag. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning. Därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Konfessionella inslag i utbildningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inlämnad dokumentation och samtliga intervjuer framgår att det förekommer konfessionella inslag på skolan i samband med dels så kallad morgonsamling som leds av lärare, dels så kallat Chapel som leds av en pastor eller inbjuden gäst. Båda inslagen återfinns som positioner i de scheman som Skolinspektionen tagit del av. Morgonsamling hålls några dagar i veckan i samtliga årskurser och Chapel hålls för mellan- och högstadieelever ungefär varannan vecka.

Avgränsning av konfessionella inslag

Av skolans skriftliga information om den kristna profilen på Vetlanda Friskola framgår att eleverna har en kort morgonsamling/morgonbön i varje klass vid sin första lektion varje dag. Vidare anges att morgonsamlingen exempelvis kan innehålla en kort bön för dagen, att man ber "Vår Fader" tillsammans eller att man läser ett kort stycke ur en andaktsbok. Enligt elevschema sker morgonsamlingen i början av skoldagen och varar cirka fem till tio minuter. Rektorn uppger i intervju att morgonsamlingen kan se olika ut i klasserna beroende på vilken lärare det är som håller i den. Läraren kan till exempel läsa en bibeltext, ta upp ett ord för dagen eller be en bön. Rektorn säger också att elever som inte ska delta i det konfessionella inslaget kan lämna klassrummet. Den morgonsamling som Skolinspektionen observerar börjar med att lärare går igenom dagen, åtföljt av bön och direkt därefter startar lektionen. Före bönen informerar läraren om att det är frivilligt att delta i bönen och att elever som inte vill delta kan tänka på något annat. Elever i flera intervjuer uppger att lärare vid morgonsamlingen går igenom dagen och berättar om vilka lektioner de ska ha och att morgonsamlingen sedan avslutas med bön. Även i intervjuer med lärare framkommer att innehållet i morgonsamlingarna skiljer sig åt beroende på vilken lärare det är samt att det inte förekommer konfessionella inslag

vid alla morgonsamlingar. Flera lärare säger att de brukar börja med att gå igenom dagen och ge eventuell information till eleverna och sedan avsluta med en kort bön. Det förekommer också att de läser ur en andaktsbok. En av dessa lärare uppger att alla elever i klassen har lämnat medgivande om att delta vid konfessionella inslag och att hen annars inte hade lämnat allmän information till eleverna i samband med morgonsamlingen. Lärare säger också att elever som inte vill delta i bönen kan sitta kvar och göra något annat. När rektorn får bemöta uppgifterna om att det förekommer att morgonsamlingen innehåller både information om dagen och bön, uppger hen att det troligen beror på att alla elever i gruppen ska vara med vid de konfessionella inslagen. Enligt rektorn skulle det dock vara möjligt att avgränsa det konfessionella inslaget, exempelvis genom att börja med bönen och sedan ge den allmänna informationen. Huvudmannens representant uppger att den allmänna informationen hålls efter morgonsamlingen i de fall det finns elever i gruppen som inte deltar i de konfessionella inslagen. Hen uppger också att det kan ha funnits en otydlighet kring kravet på att det ska vara åtskilt och att detta är något de kan förtydliga omgående.

Vad gäller Chapel framgår av huvudmannens skriftliga information om skolans kristna profil att det är en samling som hålls varannan vecka i årskurserna 4–9 där konfessionella inslag kan förekomma, såsom en enklare förkunnelse från församlingens pastor eller annan inbjuden talare. I intervjuer med såväl lärare som rektorn och huvudmannen framkommer att Chapel oftast hålls av pastorn eller någon inbjuden gäst, men att även rektorn håller i Chapel ibland. Vidare framkommer att deras uppfattning är att Chapel, när det hålls av pastorn eller inbjuden gäst, i sin helhet är konfessionellt. Detta eftersom innehållet består av förkunnelse och bön. De uppger dock samstämmigt att det varken förekommer bön eller några andra konfessionella inslag när rektorn håller i Chapel.

Huvudmannen har i yttrande i samband med kommunikering av underlaget angett att personalen efter besöket har informerats både muntligt och skriftligt om att morgonsamling och genomgång av dagens aktiviteter till eleverna ska ske åtskilt. Yttrandet innehåller även ett förtydligande från en av de intervjuade lärarna avseende dennes upplägg för morgonsamling och information om dagen, vilket enligt lärarens uppfattning innebär att morgonsamlingen är avskild från informationen som gäller alla elever.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 3 § skollagen avses med konfessionell inriktning, en inriktning på verksamhet som innebär att det där förekommer konfessionella inslag. Vidare framgår att med konfessionella inslag avses bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag.

Av förarbetena till ovan nämnda bestämmelser [prop. 2021/22:157, s. 109] framgår att formuleringen ”bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion” avser religionsutövande som ligger nära religionsfrihetens kärna enligt regeringsformen. Inslag som omfattas är till exempel trosbekännelse, bön och predikan.

Betydelsefullt kan också vara i vilket sammanhang en handling sker. Även sjungande av religiösa sånger eller recitation av religiösa texter kan innebära bekännande eller förkunnande beroende på ordalydelsen och omständigheterna när detta utförs.

Av skollagen 1 kap. 7 a § framgår att om huvudmannen för en fristående skola har fått godkännande att bedriva utbildningen med konfessionell inriktning, får andra aktiviteter i utbildningen än undervisningen ha en sådan inriktning, med de begränsningar som följer av 7 b och 7 c §§.

Enligt 1 kap. 7 b § skollagen ska ett konfessionellt inslag avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten. Om ett barn eller en elev inte vill delta i en aktivitet där ett konfessionellt inslag ingår ska barnet eller eleven erbjudas att ta del i en likvärdig aktivitet som inte innehåller sådana inslag.

Av förarbetena [prop. 2021/22:157 s. 51 och 115] framgår att för att kravet på frivillighet ska kunna uppfyllas bör barnet eller eleven alltid ha rätt att utebli från det konfessionella inslaget samt att det frivilliga deltagandet underlättas om huvudmannen avgränsar det konfessionella inslaget, schemamässigt eller i tid. Ett exempel är att en bön inte ska ingå som ett moment i en morgonsamling där information om dagens aktiviteter ska lämnas. Huvudmannen kan i stället skilja mellan en morgonstund med ett konfessionellt inslag, exempelvis bön, som det är frivilligt att delta i, och en därefter följande morgonsamling utan konfessionella inslag som syftar till att lämna information om dagens verksamhet. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten. Som exempel kan nämnas en religiös måltid som innehåller konfessionella inslag som enligt traditionen ska utföras vid olika tillfällen under måltiden. I ett sådant fall kan inte det konfessionella inslaget avgränsas från måltiden i övrigt utan att måltiden förlorar sin karaktär. I sådana fall är det tillåtet att låta konfessionella inslag ingå i måltiden. Om en elev inte vill delta i en aktivitet, där ett konfessionellt inslag ingår ska barnet eller eleven erbjudas att ta del i en likvärdig aktivitet som inte innehåller konfessionella inslag. Det är viktigt att frivilligheten blir reell och att huvudmannen säkerställer att de elever som väljer att avstå från ett konfessionellt inslag inte exkluderas från gemenskapen eller på andra sätt drabbas av negativa konsekvenser.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med att avgränsa konfessionella inslag från andra aktiviteter i utbildningen.

Av skollagen framgår att konfessionella inslag som huvudregel ska avgränsas från övriga aktiviteter i utbildningen. Detta för att underlätta frivilligt deltagande i konfessionella inslag. Av Skolinspektionens utredning framgår att det vid morgonsamlingar på Vetlanda Friskola, dock inte samtliga, förekommer konfessionella inslag i

form av bön. Samlingarna innehåller en blandning av aktiviteter; en inledning eller avslutning med bön samt information till eleverna om dagens aktiviteter. De olika momenten följer på varandra utan avbrott i tid och flertalet elever stannar kvar i salen under hela tiden. Skolinspektionen bedömer därför att de konfessionella inslag som äger rum under morgonsamlingar inte alltid är tydligt avgränsade från övriga inslag i samlingen. Att muntligen informera om att eleverna inte behöver delta i bönen utan kan sitta kvar och göra något annat, innebär inte en avgränsning i skollagens mening. Det har inte framkommit något som talar för att det inte skulle vara möjligt att avgränsa de konfessionella inslag som förekommer under samlingen från övriga inslag, utan att syftet med samlingen skulle gå förlorat. Tvärtom anger rektorn att det skulle vara möjligt. En sådan undantagssituation som skulle tillåta avsteg från kravet att konfessionella inslag ska avgränsas från övriga aktiviteter i utbildningen föreligger därför inte.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att kravet på att konfessionella inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen inte är uppfyllt när det gäller morgonsamlingarna. Att huvudmannen efter besöket har informerat personalen om att morgonsamling och genomgång av dagens aktiviteter till eleverna ska ske åtskilt ändrar inte Skolinspektionens bedömning. Detta eftersom det inte framgår konkret på vilket sätt avgränsning ska ske. Vad gäller Chapel som leds av pastor, framkommer inte annat än att det är ett konfessionellt inslag som är avgränsat från andra aktiviteter i utbildningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Verksamheten vid Vetlanda Friskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att konfessionella inslag i utbildningen hålls avgränsade från andra aktiviteter. Det finns därför skäl att förelägga Hope Stiftelsen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Frivillighet samt försäkra sig om att elever och vårdnadshavare är införstådda med frivilligheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens skriftliga information om skolans kristna profil framgår att de konfessionella inslag som förekommer i utbildningen är frivilliga och att vårdnadshavare och elever avgör om elever ska/vill närvara vid de konfessionella inslagen. Detta görs genom ett skriftligt medgivande som förnyas varje läsår. Vidare anges att om elev eller vårdnadshavare inte svarar på det skriftliga medgivandet förutsätter skolan att eleven närvarar vid de konfessionella inslagen med tanke på att de tagit det aktiva valet att studera på en skola med konfessionell inriktning. Vidare

anges att deltagande är frivilligt även om en elev valt att närvara under det konfessionella inslaget och att ingen kommer att tvinga en elev att medverka i till exempel bön eller sång. Det framgår också att de elever som väljer att inte närvara i ett konfessionellt inslag erbjuds ett annat likvärdigt alternativ.

I intervjuer med såväl elever, lärare som rektorn framkommer att det finns elever på skolan som inte deltar vid morgonsamling eller Chapel och som i stället deltar i annan aktivitet. Det framgår också att eleverna inför bön vid morgonsamling och Chapel påminns om att det är frivilligt att delta i bönen och att eleverna annars kan sitta tysta eller liknande. På fråga om det är frivilligt att närvara vid Chapel säger elever i årskurserna 4 till 9 att de fått brev från skolan där de och vårdnadshavare skulle skriva under om eleven vill vara med vid konfessionella inslag, såsom Chapel. Någon elev säger att det är frivilligt att delta på Chapel, men säger samtidigt att elever får frånvaro om de går ifrån. Rektorn uppger att elever har möjlighet att helt utebli från konfessionella inslag. Eleven ska i så fall vara med i den andra likvärdiga aktivitet som skolan erbjuder/genomför, annars kan det bli frånvaro.

Vidare framkommer i alla intervjuer att skolan tar hänsyn till elevens egen vilja i fråga om deltagande i konfessionella inslag. På fråga vad som gäller om vårdnadshavare sagt att eleven ska delta men eleven inte vill, svarar exempelvis någon elev att hen tror att elevernas ord väger tyngst. Rektorn uppger att ju äldre en elev är, desto större utrymme ska eleven ha att fatta egna beslut. Enligt rektorn skulle skolan ta hänsyn till viljan hos en elev i årskurs 4, men även en elev i förskoleklass som inte vill delta i morgonsamling skulle ges möjlighet att i stället delta i den andra gruppen/aktiviteten.

Vad gäller medgivande till deltagande i konfessionella inslag uppger både lärare och rektorn att skolan inte fått in undertecknade medgivanden från alla vårdnadshavare och elever. Även huvudmannens representant säger att det förekommer att vårdnadshavare inte skickar in medgivande. Lärare i en intervjugrupp säger att de försöker få in blanketter/medgivanden genom att kontakta vårdnadshavare. Någon lärare säger att det skulle vara möjligt att få in blanketterna i samband med skolstart eller vid utvecklingssamtal. De elever för vilka medgivande inte inkommit närvarar, enligt både rektorn och huvudmannens representant, vid morgonsamling och Chapel. Detta eftersom vårdnadshavarna valt att låta eleven gå på en skola med konfessionell inriktning. På frågor om hur skolan försäkrar sig om att elever och vårdnadshavare som *inte* har lämnat in medgivande är införstådda med frivilligheten, svarar rektorn att det görs genom den skriftliga informationen som lämnas samt också vid olika tillfällen när de möter vårdnadshavare och elever. Huvudmannens representant uppger att de försäkrar sig om detta på olika sätt, bland annat genom information vid skolstart och vid föräldramöten.

Rektorn uppger i kompletterande intervju att kommande läsår ska information om konfessionella inslag gå ut till alla vårdnadshavare och elever vid läsårets start och förmedlas på olika sätt för att nå elever och vårdnadshavare; via skolans digitala plattform, bifogas som länk till informationsbrev samt delas ut i pappersform till eleverna att ta med hem till vårdnadshavarna för skriftligt ställningstagande. Därut-

över kommer lärare att lyfta informationen om konfessionella inslag och frivilligheten att delta, i utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare. Detta vill huvudmannen göra för att försäkra sig om att få in svar från alla elever och vårdnadshavare.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 7 b § skollagen framgår att deltagande i konfessionella inslag alltid ska vara frivilligt. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och elever är införstådda med detta.

Enligt 1 kap. 10 § skollagen ska barnets bästa vara utgångspunkt i all utbildning som rör barn. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Det framgår vidare av förarbetena [prop. 2021/22:157 s. 49–51 och 114–115] att huvudmannen alltid på förhand ska försäkra sig om att vårdnadshavare och elever är införstådda med att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt. Detta kan ske på olika sätt, genom skriftlig information till vårdnadshavare och elever i förväg eller genom muntlig information. Denna bestämmelse går längre än bestämmelsen om skriftlig information och innebär bland annat att elever som inte får skriftlig information ska få muntlig information. Det kan också innebära att muntliga förtydliganden behöver göras inför enskilda konfessionella moment, så att det inte i den praktiska situationen framstår som att det inte finns någon valfrihet. Av förarbetena framgår också att för att kravet på frivillighet ska kunna uppfyllas bör barnet eller eleven alltid ha rätt att utebli från det konfessionella inslaget.

Skolinspektionens bedömning

I tillsynen framkommer inte annat än att det är frivilligt för elever att delta i konfessionella inslag på skolan. Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i huvudmannens arbete med att försäkra sig om att elever och vårdnadshavare är införstådda med att deltagande är frivilligt.

Av förarbetena framgår att bestämmelsen om att huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och elever är införstådda med frivilligheten sträcker sig längre än bestämmelsen om skriftlig information. Av utredningen framgår att huvudmannen valt att ha ett upplägg där elever och vårdnadshavare inte bara informeras om att deltagande är frivilligt, utan skriftligt medgivande ska lämnas till skolan. Det framgår också att om sådant medgivande inte lämnas in ska eleven närvara vid de konfessionella inslagen. Detta eftersom vårdnadshavarna valt att låta eleven gå på en skola med konfessionell inriktning. Utredningen visar vidare att skriftligt medgivande inte har inkommit från alla vårdnadshavare.

Skolinspektionen konstaterar att det enligt skollagen i och för sig inte krävs samtycke för att en elev ska delta i konfessionella inslag. Enligt Skolinspektionens mening måste dock huvudmannen, med det upplägg som huvudmannen har valt, följa

upp och säkerställa att de vårdnadshavare/elever som inte har lämnat in medgivande är införstådda med frivilligheten. Utredningen visar dock att så inte har skett. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav när det gäller att försäkra sig om att samtliga elever och vårdnadshavare är införstådda med att det är frivilligt att delta konfessionella inslag i utbildningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får med stöd av 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3).

Skolinspektionen har ovan bedömt att Hope Stiftelsens verksamhet vid Vetlanda Friskola inte uppfyller kraven på att huvudmannen ska försäkra sig om att elever och vårdnadshavare är införstådda med att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt. Av utredningen framgår dock att huvudmannen har beslutat om åtgärder för att säkerställa att elever och vårdnadshavare är införstådda med frivilligheten. Information om frivillighet kommer kommande läsår att förmedlas till vårdnadshavare och elever på fler sätt än tidigare. Exempelvis kommer elever att få en blankett med sig hem till vårdnadshavarna. Därutöver kommer lärare att lyfta informationen om konfessionella inslag och frivilligheten att delta med elever och vårdnadshavare i samband med utvecklingssamtal, i syfte att försäkra sig om att få in svar från alla elever och vårdnadshavare. Mot bakgrund av dessa beslutade åtgärder bedömer Skolinspektionen att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa och avslutar ärendet i denna del.

Områden utan konstaterade brister

Undervisningens innehåll är icke-konfessionell samt saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inlämnad dokumentation samt alla intervjuer framgår att skolans elever, inom ramen för skolans val, har undervisning i kristendom. Av inlämnad dokumentation och intervju med rektorn framgår att undervisningen i kristendom är en fördjupning i ämnet religion.

I alla intervjuer framkommer att det inte förekommer några konfessionella inslag i undervisningen, varken i kristendom eller i några andra ämnen. I en intervju uppger dock någon elev att de ber i slutet av kristendomslektionen. I kompletterande intervju med rektorn uppger hen att eleven sagt till en lärare att hen missuppfattat frågan och trodde den gällde Chapel och morgonsamling där det förekommer bön, vilket det inte gör i kristendom.

I intervju med lärare framkommer att de planerar undervisningen både i kristendom och övriga ämnen utifrån syfte och centralt innehåll i kursplanerna. Lärare uppger också att undervisningen utgår från styrdokumentet, att den inte påverkas av att skolan har en kristen profil och att det inte finns delar som de undviker att undervisa kring. I en intervju säger lärare att undervisningen inte skiljer sig åt från andra skolor och att de på skolan är extra noga med att följa det centrala innehållet. Enligt lärare har det inte heller förekommit att rektor, huvudman eller vårdnadshavare framfört synpunkter eller försökt påverka innehållet i undervisningen. Lärare uppger att de uppmuntrar eleverna till diskussion och elever uppger att de kan säga vad de tycker och tänker. Elever ger som exempel att de i undervisningen i kristendom pratar om vissa ord och begrepp samt kan läsa en berättelse ur Bibeln och rita. Rektorn uppger att undervisningen i kristendom utgår från syftestexten och centralt innehåll för ämnet religion. Genom att ta del av lärarnas planeringar av undervisningen, de läromedel som används samt genom samtal med lärare, säkerställer rektorn att undervisningen inte innehåller några konfessionella inslag och är saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund. I alla intervjuer uppges vidare att undervisningen är sådan att alla elever kan delta oberoende av vilken religion de tillhör.

I intervjuer med lärare och elever framkommer att de i undervisningen i biologi/naturorienterande ämnen (NO) fått lära sig om bland annat Big Bang och evolutions teorin. Enligt lärare genomsyras undervisningen i biologi/NO av tanken att det är den starkaste som överlever. Elever och lärare uppger också att eleverna i undervisningen inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer pratat om bland annat preventivmedel, könsroller och olika familjekonstellationer. I ämnet religion har de pratat om olika religioner.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 3 § skollagen avses med undervisning de processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. Med utbildning avses verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt denna lag inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

Av skollagen 1 kap. 5 § framgår att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Enligt 1 kap. 7 § skollagen ska undervisningen vid fristående skolor vara icke-konfessionell.

Av förordning [SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22), 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Saklighet och allsidighet, framgår att undervisningen ska vara saklig och allsidig.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten vid Vetlanda Friskola uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skriftlig information om konfessionella inslag

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens skriftliga information om skolans kristna profil framgår när det förekommer konfessionella inslag på skolan; i samband med morgonsamling och Chapel. Vidare framgår vilka konfessionella inslag som kan förekomma; bön eller läsning ur andaktsbok vid morgonsamling och enklare förkunnelse vid Chapel. Det framgår också vilka likvärdiga aktiviteter utan konfessionella inslag som erbjuds som ett alternativ till morgonsamling respektive Chapel. Slutligen framgår att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt. I intervju med rektorn framkommer att det är genom detta dokument som elever och vårdnadshavare får skriftlig information om konfessionella inslag på skolan. Enligt rektorn har den skriftliga informationen förmedlats till elever och vårdnadshavare i ett digitalt veckobrev vid starten av höstterminen 2023 och den finns även tillgänglig på skolans digitala plattform.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 7 c § skollagen får konfessionella inslag vid fristående skolor och fritidshem med konfessionell inriktning endast förekomma vid sådana tillfällen som huvudmannen skriftligen har informerat om. Sådan information ska lämnas till barnets vårdnadshavare, och i mellanstadiet och i högstadiet även till eleven.

Av 1 kap. 7 d § skollagen framgår att information enligt 7 c § ska innehålla uppgifter om 1. vilka konfessionella inslag som kan förekomma och när de kan förekomma, 2. vilken likvärdig aktivitet utan konfessionella inslag som erbjuds som ett alternativ till en aktivitet där sådana inslag ingår enligt 7 b § tredje stycket, och 3. en påminnelse om att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt.

Av förarbetena till bestämmelserna ovan [prop. 2021/22:157 s. 50–51 och 116–117] framgår att det är viktigt att den skriftliga informationen är tydlig. Informationen ska innehålla vilka konfessionella inslag som kan förekomma och när de kan förekomma. Informationen kan exempelvis handla om att det regelbundet förekommer inslag i form av andakt, predikan, trosbekännelse, bönestunder eller böner under en morgonstund före morgonsamlingen eller inför måltider. Om aktiviteter planeras där det inte går att exkludera konfessionella inslag i aktiviteten utan att syftet med aktiviteten går förlorad, ska information lämnas om sådana aktiviteter.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten vid Vetlanda Friskola uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Johanna Tinghammar Bruck

Beslutsfattare
Signerat av: Johanna Tinghammar Bruck

X Charlotte Lindmanner Sultan

Föredragande
Signerat av: Charlotte Lindmanner Sultan

I ärendets handläggning har även regionjurist Maria Nyman och enhetschef Magdalena Kocan medverkat.